

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรม ประจำสัปดาห์
“พุทธศาสน — พระพุทธศาสนา, คำสอนของพระพุทธเจ้า”

คำว่า **พุทธศาสน** เป็นคำภาษาบาลีโดยตรง มาจากคำว่า **พุทธ** (พระพุทธเจ้า) รวมกับคำว่า **ศาสน** (คำสอน) ดังนั้นคำว่า **พุทธศาสน** (แปลทับศัพท์ในภาษาไทยว่า **พุทธศาสนา, พระพุทธศาสนา**) จึงหมายถึงคำสอนของพระพุทธเจ้าซึ่งเป็นบุคคลผู้ทรงตรัสรู้สภาพธรรมทั้งปวงตามความเป็นจริง พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงทั้งหมด เป็นพระพุทธานุศาสน์ ข้อความที่แสดงถึงคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เช่น

“การไม่ทำบาปทั้งสี่ การยังกุศลให้ถึงพร้อม
การยังจิตของตนให้ผ่องใส นี่เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย”
(จาก... พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท)

พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญพระบารมีมาตลอดระยะเวลาสี่อสงไขยแสนกัปป์ อันเป็นระยะเวลาที่ยาวนานอย่างยิ่ง เพื่อตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าซึ่งจะได้แก้อกุลสัตว์โลกให้หลุดพ้นจากกองทุกข์ทั้งปวง เมื่อพระองค์ทรงตรัสรู้แล้ว ทรงมีพระมหากรุณาต่อสัตว์โลก จึงทรงแสดงพระธรรมที่ทรงตรัสรู้โปรดสัตว์โลก **ตลอดระยะเวลา ๔๕ พรรษา นับคำไม่ถ้วน** ทรงปราสอนอยู่บ่อย ๆ เนื่อง ๆ ก็เพื่อให้ผู้ฟังมีความเข้าใจสภาพธรรมตามความเป็นจริง พร้อมทั้งน้อมประพฤติปฏิบัติตามจนกระทั่งสามารถดับกิเลสทั้งหลายได้ตามลำดับขั้น พระธรรมที่พระองค์ทรงแสดงนั้น เป็นสัจธรรม เป็นความจริง แสดงถึงสิ่งที่มีจริง ซึ่งเป็นปกติธรรมดาของบุคคลผู้ทรงตรัสรู้ความจริงที่จะมีการแสดงความจริงให้ผู้อื่นได้รู้ตาม เป็นการอุปการะเกื้อกูลให้ผู้ที่ยังมีกิเลสอยู่ได้เกิดปัญญาเข้าใจความจริงของสิ่งที่กำลังปรากฏในขณะนี้ ซึ่งจะประโยชน์สำหรับผู้ที่ได้ฟัง ได้ศึกษา และมีความเข้าใจอย่างแท้จริง เพราะเป็นไปเพื่อความเข้าใจถูกเห็นถูก เป็นไปเพื่อละอกุศล เป็นไปเพื่อดับทุกข์โดยประการทั้งปวง เป็นไปเพื่อการไม่เกิดอีกในสังสารวัฏ

แม้แต่ในเรื่องของการไม่ทำบาปทั้งสี่ การยังกุศลให้ถึงพร้อม และ การยังจิตของตนให้ผ่องใส ซึ่งเป็นหนึ่งในบรรดาพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น ก็มีอรรถที่ลึกซึ้งตั้งแต่เบื้องต้นจนกระทั่งสูงสุดคือบรรลุถึงความเป็นพระอรหันต์เลยทีเดียว โดยที่ไม่มีตัวตนที่จะละบาป ไม่มีตัวตนที่จะยังกุศลให้ถึงพร้อม และไม่มีตัวตนที่จะยังจิตให้ผ่องใส แต่เกิดจากการฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม มีความเข้าใจพระธรรม และความเข้าใจพระธรรมนี้เอง จะทำหน้าที่ละบาป ยังกุศลให้ถึงพร้อม และยังจิตของตนให้ผ่องใส เพราะทุกอย่างเป็นธรรมและเป็นอนัตตา บังคับบัญชาไม่ได้ ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของใครทั้งสิ้น

ดังนั้น จึงต้องเริ่มที่การฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม อบรมเจริญปัญญาด้วยตนเองเป็นปกติในชีวิตประจำวัน โดยเป็นผู้เห็นประโยชน์สูงสุดของปัญญา (ความเข้าใจถูกเห็นถูก) สะสมปัญญาไปตามลำดับ แก่นแท้ของพระพุทธศาสนาอยู่ที่ความเข้าใจธรรมตามความเป็นจริง และประการที่สำคัญที่ลืมไม่ได้เลยคือ พระพุทธศาสนาหมายถึงคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าไม่ฟังไม่ศึกษาในสิ่งที่พระองค์ทรงแสดงแล้ว จะเข้าใจได้อย่างไร? ซึ่งจะต้องตั้งใจฟังตั้งใจศึกษาอย่างละเอียดรอบคอบจริง ๆ ไม่ว่าพระองค์จะทรงแสดงธรรมโดยนัยใดส่วนใด ก็ไม่พ้นไปจากเพื่อให้ผู้ที่ได้ฟังได้ศึกษามีความเข้าใจธรรมตามความเป็นจริง เป็นปัญญาของตนเอง.

[ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammadhomefellowship.com , โทร . ๐๘๕- ๖๒๑๓๑๐๖]